

Velcí lidé odchází zpřímá

Vážení přátelé, dovoluji mi takto, na dálku, kratičkou vzpomínku na Lubomíra...

Přišel politický převrat a společnost do té doby rozdělena zhruba na dvě rozdílně veliké části (podle průzkumu té doby bylo 60 procent pro budování lidově demokratické společnosti, tedy základů socialismu a 20 procent zjednodušeně řečeno antikomunistů, 20 procent jako vždy bývá inertních ke všemu, co by jim mělo mozek či tělo sebemeně obtěžovat) se změnila v hysterickou smečku prodejců národního majetku pod rouškou svobody a demokracie.

Nerozumní se kvapem hnali na okraj útesu a hrstka rozumných, vzdělaných a moudrých se je snažila (bohužel neúspěšně) zachránit.

Ti, divným způsobem s předstihem připravení, nebyli až na „kožené“ výjimky, nikterak hloupí. Věděli předem kam a kdo s kým o čem a hlavně pro koho... rozbíjet čtyřicet let poctivé, budovatelské, tvořivé společné práce Čechoslováků.

V tomto milionovém chlívků se začali vynořovat moudří a vzdělaní lidé, dříve velmi kritičtí k voluntaristickým chybám některých budovatelů základů socialismu, kteří však ale s návratem kapitalismu do vlasti zásadně nesouhlasili.

Nebylo jich málo, a právě proto je nemohu ani zkusmo jmenovat, ale každý z nás někoho takového ve svém okolí poznal.

A právě jedním z nich byl velice skromný, k lidem vstřícný a mladším pomáhající člověk, na kterého dnes s úctou vzpomínáme.

Znáte to... Jsou věci mezi nebem a zemí nad kterými zůstává lidský rozum stát...

A tak i moje první setkání s Lubomírem před téměř čtyřiceti lety, bylo jak z béčkového románu.

Já, bouřlivák, bolševik, tehdy připraven jít na barikády, o generaci mladší... a on klidný, moudrý, vědec, kterého jsem do té doby neznal a v životě neviděl se rozčítit - jsme se od té doby stále častěji scházeli a vzájemně si pomáhali.

A pozor, i když on věděl, že jsem v oblasti sociologie v té době spíše zastáncem předválečného názoru Stalina než Auguste Comta, nebo Herberta Spencera či dnes Jana Kellera, poznal rychle že společenské vědy a systematickou ideologickou práci upřednostňuji.

A tak jsme spolu zakládali Klub společenských věd. Já pomáhal s organizačními věcmi například několika konferencemi v Říčanech, kdy mohutně pomáhala (no pomáhala, ona perfekcionistka nad námi lenochy spíše mávala bičem, aby všechno klapalo jak mělo) i Helenka, Lubomírova žena.

Spolu jsme byli v ústředním operačním volebním štábu strany a stáli u zrodu například hesla „Jiní o lidech, my s lidmi!“, a desítkách návrhů programových hesel, plakátů, letáků...

Lubomír uměl vždy odvážně říci jasně svůj názor, za nic se neschovával.

Byl to právě Lubomír, který bez oka mrknutí podpořil můj dlouho připravovaný návrh stranického vzdělávání ustavením Sobotní univerzity Jana Švermy, kterou dokonce po mém odchodu Klub společenských věd a jeho lektoři zastřešovali a dodnes zastřešují.

Jako komunistický vydavatel jsem pro sociology, Klub společenských věd i Lubomíra samotného vydal asi deset publikací a sešitů dodnes známých.

Ještě pár týdnů před jeho odchodem do vědeckých věčných lovišť mě volal, znaje, že jsem již dosti neupotřebitelný, že dělá na další publikaci a zda mu ji ještě vydám. Můj příslib, že pro věrné přátele jsem ochoten položit život, s úsměvem kladně kvitoval.

Byl to náš poslední dálkový rozhovor. Ještě však před tím se mi podařilo neomluvitelné „faux pas“. Zapomněl jsem mu popřát k jeho posledním polokulatým narozeninám.

(Můj nejstarší bratr se narodil přesně na stejný den jen o deset let později a tak se mi to celkem dobře pamatovalo, obzvlášť když vaše narozeniny slaví pracující celého světa. Ale tehdy jsem všem psal všechno už jenom elektronicky.)

V duchu se kajíce, hledal jsem slova jak tuto (nemocí ze skla způsobenou) zapomětlivost rádoby vtipně omluvit a dodatečně jsem napsal něco na ten způsob, že „...včas popřát k narozeninám umí každý, ale trpělivě počkat pár dnů, až si oslavenec všechny blahopřání přečte a vstřebá a teprve pak po vzoru husitů vyrazit s upřímným přáním do útoku umějí jen skuteční přátelé...“ I to mě, při své přirozené skromnosti odpustil.

Poslední větší práci, kterou jsme spolu dokončili, a nutno říci že zcela zásluhou Lubomíra, byla kniha „S Ransdorfem o marxismu“, kterou Lubomír věnoval památce jedné velké české osobnosti a hlavně všem, kteří se rozhodli, že jejich vzdělání neskončí školní docházkou...

Kniha vyšla přepisem mnoha besed, které Klub společenských věd s Miloslavem Ransdorfem organizoval i následkem návštěvy Klubu společenských věd, účastníků zájezdu do Evropského parlamentu do Bruselu, kde s nimi právě Miloslav besedoval.

Na obálku Lubomír ve velkém vizionářském předstihu uvedl jednu Ransdorfovu citaci:

»Zjistil jsem mimo jiné, že životnímu prostředí komisař Evropské komise Dumas moc nerozumí. Ale výborně jsme si popovídali o byzantské teologii...

Jsou tam (v Evropské unii) představy, že všechno bude podřízené nějakým směrnicím. Dělalí se různé cíle a akční plány, a když probíhala debata o strategii, tak jsem uvedl, že bych uplatnil zásadu mrtvého koně, kterou měli indiáni kmene Dakota. A to moudro znělo: „Sedíš-li na mrtvém koni..., sesedni!“

Místo toho v Evropské unii vytváříme tým pro lepší image mrtvého koně, pro lepší výživu mrtvého koně a pro lepší trénink mrtvého koně.«

Lubomír nikdy nekřičel, nezvedl hlas a zbytečně se nerozčiloval. Z uvedeného je vidět, že měl i velký smysl pro humor. Lubomír se nemusel za to co dělal nikdy stydět. To co dělal, činil poctivě uvědoměle a s nejlepším přesvědčením v dobro.

Dožil se požehnaného věku při obdivuhodně plné mozkové síle a jen potvrdil moudrost mého otce, že: „Velcí lidé umírají jako koně. Ve stoje a v zápřahu!“

Milan Havlíček, Lubomírův, žák, obdivovatel a kamarád,

ve sváteční 9. květen 2026